

מובן כי לרגלי הפרעות והמצוקות במדינות באירופה, רוב האדמורי"ם ורבנים, מסכימים על התכנית של מדינת היהודים, כדי שיהי' מקום למפלט, אבל נשמעים מכולם, כי הסכמתם אך ורק אשר מדינת היהודים יהי' מתנהל במשפטי התורה.

בעזה"י הנסיעה שלנו צלחה. וכלו נדפס ב"הפרדס" הזה, נסענו חזרה דרך פריז, היינו אצל התערוכה העולמית בפריז, בקרנו ביתן ארץ ישראל, בסמוך בית האוכל כשר למהדרין, ונרשם שם "המסעדה סגורה בשבת", בעל בית האוכל מר ש. מעלער, ויש לו גם בית האוכל כשר בפריז, באנו ב"ה חזרה בשלום ביום ג' נצבים, כ"ד אלול.

מועצת גדולי התורה

בשנת תרפ"ג בכנסיו' הגדולה של אגודת ישראל נתיסדה "מועצת גדולי התורה" בנשיאותו של גאון הדור מרן הרב ר' חיים עזר שליט"א מוילנה.

בכנסיה זו השתתפו גאונים גדולים וצדיקי הדור וי"ע, החפץ חיים ז"ל, הרב רמ"ד פלאצקי, הרב ר' מאיר שפירא, הרב ר' יחזקאל ליפשיץ, הרב ר' מאיר אטלס, הרב ר' מענדל זאק, ולהבד"ח גאוני הדור וצדיקי ישראל שליט"א, הגאון ר' חיים עזר שליט"א, האדמו"ר מגור שליט"א, האדמו"ר מסאקלוב שליט"א, הגאון ר' מנחם זעמבא, הגאון רי"מ בירערמאן, ועוד.

מטרת המוסד מועצת גדולי התורה לפתור כל השאלות הנוגעים לתורה וליהדות.

אספת ועד הפועל של מועצת גדולי התורה

יום א' ח' אלול, מרינבד תרצ"ז

סדר היום על מדינת היהודים

יו"ר הרב הגאון ר' אהרן לעווין שליט"א אב"ד ברישא.

באסיפה זו לקחו חבל גאונים וצדיקים, האדמורי"ם שליט"א, מגור, אלכסנדר, סאכאט

האחור והשלום, לא ברעש ובקול חזק כמו אגו"י בא"י, ולכן אינם מצליחים בעבודתם, והרי כותב הגיון הקדוש האדמו"ר מגור שליט"א במכתבו מסיעתו הראשונה לא"י בזה"ל: והרה"ק ר' אברהם קוק שי' הוא איש האשכולות בתורה ומדות תרומיות, גם רבים אומרים כי הוא שגא בצע. אולם אחבתי לציון עוברת כל גמול והנה מדברי הרה"ק ר' אברהם קוק זצ"ל חזירו מדותיו, כי הגם שרוב כאנשי עיר הקדושה והרבה מהרבנים עומדים על צדו ועכ"ז חולק כבוד להרבנים הזקנים, כו'. (אוסף מכתבים ורשה תרצ"ז), הלאוי שאגו"י בא"י ידעו ויבינו זאת, והרי אדמו"ר מגור הראשון המיסר של אגו"י בפולין.

והקול של אמריקה נשמע, בעת שמעם במרינבד אשר הגאון ר"א סילבר שליט"א ציר מרבני אמריקה בא ליקח חבל באספות אלו — כולם חכו לקראתו. וכאשר בא שם נתקבל באהבה וחבה מכולם, ומיד נתכבד בגאון של ברכה לאספת מועצת גדולי התורה. ולהיות חבר בהפרעזידיום לכנסיו' הגדולה. ולהיות יו"ר בשיבה אחת, על "קרן התורה". והוא הפותח בתורה תחלה, אשר כולם התפלאו על גורל בקיאותו וחריפותו ועמקותו. וכולם ראו בו גאון בתורה, ותמחו איש אל אחיו? לאשר כי באירופה מסתכלים על דבני אמריקה בבטול גדול. אשר אינם בני תורה, וכעת ראו רב אשר הוא באמריקה יותר משלשים שנה — ומראה בקיאות גדול בתלמוד בבלי וירושלמי, סיני ועוקר הרים, וכל ימי שהותו במרינבד, רק דברי תורה בפלפולא דאורייתא נשמעו, וכולם הורו עתה אשר התורה לא מעבר לים באירופה, ורק גם באמריקה יש גאוני הדור, אשר לא בושו ולא הכלמו לומר, "הנמצא איש כזה באירופה; איש האשכולות בגאונותו בתורה, ואיש המעשה, וצדקת פורנו?" ונתגדל כבוד התורה וכבוד הרבנות של אמריקה ע"י הגאון ר"א סילבר שליט"א.

"הפרדס", בכל עבר ופינה שמעתי מהללים ומשבחים את הירחון הרבני "הפרדס" וכולם אדמורי"ם, רבנים, ובע"ב חרדים, יודעים וקוראים את "הפרדס".

מצב רפיון בריאותו לא יוכל לבוא, ונבחר הוא ליו"ר, ומציע לשלוח טלגרמה של ברכה, רפואה ישלמה להנאון ר' חיים עוזר שליט"א, וכל הנאספים ענו אמן.

בישיבה זו דנו עוד על חלוקת הארץ, ועוד הפעם נשמע קולו של הרב צירלסאן שמהליט להסכים על מדינת היהודים.

הארמו"ר הנה"צ מסאדטשוב שליט"א מזכיר בנאומו הנמרד (כתובות נ"ג) שאינו רשאי להעביר נחלה מכרז בישא לברא טבא. משום דלא ירענו מאי זרעא נפיק מיניה, וכן במצב של ארץ ישראל אין אנו יכולים לרון לפי המצב כעת, שיוכל להיות דור העתיד טובים וישרים, ובהדי כביא דרחמנא למה לך. העיקר להשתדל אשר מדינת היהודים תתנהג על פי תורה.

הרה"צ מסאדיגורי שליט"א הדר בפרעמיסלא, אומר בנאומו, אשר אמנם כן כי השטח קטן מאוד להקרא מדינת היהודים, אבל לפי המצב הקשה באירופה מוכרחים אנחנו להסכים ולקבלו כמו שהוא, העיקר להשתדל לעשות חבורה אחת של יהודים שומרי תורה, ואזי שלטון התורה ימשול בארץ ישראל. בישיבה זו נשמעו נאומים גדולים וחריפים על מצב היהדות של א"י מאת הרב יעקב סאנקעוויטש, מר זלמן יאנקולעוויטש, מר יעקב היילפערין, מר בנימין מינץ, מר יונה צוועבנער, וד' דוד צבי זילבער שטיין. הרב מרדכי ראטענבערג, אנטווערפען, מדבר נגד מדינת היהודים, ועוד נאומים נשמעו מרבנים גדולי תורה, במצב חלוקת הארץ.

ישיבה שלישית

ביום ב' בצהריים נפתחה ישיבה שלישית של מועצת גדולי התורה.

היושב ראש מסבל פנים את הנאון ר' אליעזר סילווער שליט"א, סינסינטי אהיו, שבא היום מבסורו בוילנה אצל הנאון רח"ע שליט"א, ומתאד לפני חברי מועצת גדולי התורה חשיבותו של הנאון ר"א סילווער כאמריקה, גאון בתורה ובמעשים, ומכבדהו לומר ברכה ודעתו דעת תורה לפני מועצת גדולי התורה.

שוב, פילץ, סטריקוב, טשאדטקוב, סאדיגורי, באיאן, הנאונים: ר' אלחנן וואסערמאן, ר' מנחם זעמבא, רי"ל צירלסאן, רי"צ דושינסקי, ר"א קאטלער, ר"מ קארליץ ועוד.

מר יעקב ראזענהיים נשיא אגודת ישראל העולמית, חבר נכבד למועצת גדולי התורה נשא נאום פוליטי על מדינת היהודים, אשר אגודת ישראל לקח חבל בושענעווע.

הרב רי"ל צירלסאן נשא נאום חזק להסכם על מדינת היהודים ואם איננו עור אתהלתא דנאולה, אבל אצבע אלקים היא.

הנה"צ מסאדטשוב מסכים להצעתו של הרב צירלסאן, ומציע עוד אשר אל ועדה של אגו"י בויטענעווא יתחברו גדולי התורה להתיעץ עמהם בכל דבר הנוגע לדת.

מר מרדכי דובין ציר הפרלמנט ברינא נשא נאום חריף נגד מדינת היהודים באומרו אשר זהו סכנה גדולה להדת, כי ראשי המדינה יהיו מחללי הדת והמה יכירו בבתי הספר הלומדים כפירה ומינות כתור בתי הספר של הממשלה, וגם לא יניחו יהודים חרדים לעלות לא"י.

הרב משה בלוי נשא נאום חזק נגד מדינת היהודים, היו"ר הרב ר"א לעווין אומר לאדמו"ר הגאון הקדוש מגור שליט"א, מה דעתו לשאלת מדינת היהודים. האדמו"ר מגור שליט"א משיב כי צריכים להבין הפשט בהכתוב, (יואל ג'): "וקבצתי את כל הגוים והורדתי אל עמק יהושפט ונשפסתי עמם שם על עמי ונחלתי ישראל אשר פזרו בגוים" ו א ר צ י ח ל ק ו .

דברים אלו עשו רושם גדול על כל חברי מועצת גדולי התורה.

ישיבה שנייה

ביום א' ח' אלול צהריים, נפתחה ישיבה שנייה של מועצת גדולי התורה, שבה לקחו חבל רבנים גדולי הדור, ואדמורי"ם שליט"א, וכל הרבנים האחרים. היושב ראש הרב הנאון מו"ה אהרן לעווין שליט"א האב"ד ברישא. בנאומו מרגיש בתחלה, אשר הנשיא של מועצת גדולי התורה הוא גאון הדור ר' חיים עוזר שליט"א, ומפאת